

УРОК № 11 ДАТА : 16.01.2023

Група 35

Тема: Уживання прийменників *в і на* з географічними назвами і просторовими іменниками (*відбувається в Україні, побувати в Німеччині; поглянути на Вкраїну; жити на Черкащині; піднятися на Еверест*).

Мета: активізувати знання студентів про вживання прийменників *в і на* з географічними назвами і просторовими іменниками; удосконалювати вміння визначати граматно той чи інший прийменник; розвивати вміння доречно використовувати прийменники в реченні та словосполученні в усному і писемному мовленні; виховувати патріотизм, любов до рідного краю.

Очікувані результати:

студенти визначатимуть правильне вживання прийменників в усному і письмовому мовленні.

Обладнання: підручник, зошити, вправи, додатковий матеріал.

Тип заняття: формування практичних умінь і навичок.

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

II. Оголошення теми й мети заняття

III. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок студентів

IV. Виклад основного матеріалу. Лекція викладача.

Прийменник *на* вживають з назвами:

- установ, приміщень, чітко обмеженого простору:
були на заводі, зустрінемося на вулиці, повернувся на базу, чекали на пероні, були на морі;
- адміністративно-територіальних одиниць (областей, районів), островів та острівних держав:
відпочинок на Закарпатті, народився на Полтавщині, полетіли на Балі, конфлікти на Близькому Сході.

Прийменник *на* вживаємо в мовних конструкціях, що означають:

- вмістилища, покликані містити об'єкти:
шухляда на білизну, мішок на картоплю;
- матеріали, покликані на прикінцеві вироби:
шовк на сукню, борошно на пиріг.

УВАГА!!! Зі словами *кухня, дім, двір, хутір, село* допускається синонімія прийменників у **і на**: *у кухні і на кухні; у село й на село.*

Прийменник у (в):

З більшістю просторових іменників і географічних назв уживають прийменник **в (у)** і **до**: *повернення в Україну, навчання в Словаччині; зайти в хату (і до хати), поїхати в Лондон (і до Лондона).*

З назвами гірських хребтів, що мають форму множини, використовуємо прийменник **у (в)**: *був у Карпатах, каталися в Альпах.*

V. Опрацювання навчального матеріалу

Вправа 1.

Прочитати текст. Дібрати до нього заголовки, який виражав би тему висловлювання. Виписати словосполучення з прийменниками, указуючи на смислові відношення, виражені за допомогою прийменників.

Привабливого вигляду набирають вулиці й площі наших міст і сіл, подвір'я та присадибні ділянки. Мешканці традиційно вийшли на велику весняну толоку, звільняючи від накопиченого за зиму сміття алеї і парки, сади, узбіччя доріг, розчищаючи канали, обрізуючи сухе гілля дерев, висаджуючи саджанці й кущі. Оновлюються малі архітектурні форми у міських скверах, на автобусних зупинках. У ході Всеукраїнської акції «Благоустрій України» знаходять свій найкращий вияв притаманні нашому суспільству милосердя і взаємодопомога. Школярі, учні училищ і технікумів, студенти зараз бажані гості соціальних установ, інвалідів, одиноких: перед Великоднем прибирають у їхніх оселях, миють вікна, допомагають полагодити паркани тощо (*З газети*).

З'ясувати, чи можуть прийменники виражати певне значення самостійно, без повнозначних частин мови.

Розподільний диктант

Розподілити подані прийменники спочатку на синонімічні, потім — на антонімічні, таким чином утворивши синонімічні й антонімічні ряди прийменників.

Біля, між, над, для, уві, коло, під, від, задля, через, з метою, перед, проміж, із, близько, до, у, край, за, в, з, поміж, крізь, зі, серед, повз.

Скласти з прийменниками одного синонімічного й антонімічного рядів словосполучення. Пояснити службову роль прийменників у них.

Вибіркова робота з елементами аналізу

До поданих сполучень слів дібрати з довідки синонімічні фразеологічні звороти. Виділити іменники з прийменниками. Назвати смислові відношення, виражені за допомогою прийменників, і відмінки іменників.

Просто неба, пустий гаманець, як хлющ, зводити кінці, як вітром здуло, не за горами, обоє рябоє.

Довідка: перебиватися з хліба на воду, з одного тіста, до останньої нитки, під носом, як крізь землю провалитися, під відкритим небом, вітер у кишнях.

З виділеними фразеологізмами скласти речення. З'ясувати синтаксичну роль сталих зворотів.

Дослідження-відтворення

Списати, розкриваючи дужки. З'ясувати, на які відмінки вказують прийменники. Виділити відмінкові закінчення іменників і займенників.

Інтерес людини (до) своє власне ім'я; людина живе (в) суспільство; свідоцтво (про) народження; право (на) ім'я зберігається (за) людина; найменування людей пов'язане (з) історія; допомогти (у) вибір імені; розповідь (про) своє прізвище; прізвище походить (від) назва птаха; прізвище (із) суфікс; частина прізвищ спільна (для) слов'янські мови; частина прізвищ утворилася (від) імена; частина прізвищ указує (на) національність.

VI. Рефлексія

VII. Домашнє завдання

1. Вивчити теоретичний матеріал за підручником.
2. Авраменко О. Вправа 7 стор. 76.

*Шановні студенти, прошу Вас додатися до мого акаунту marypopazova@gmail.com на платформу <https://classroom.google.com>
Код курсу gs4wdyg*